

Овај летак је један у серији летака који су написале медицинске сестре, лекари и стручњаци са искуством у нези старијих лица. Серија има за циљ да вам олакша прелазак у старачки дом. Потражите друге летке ако имате питања о специфичним аспектима неге. Можете их преузети са веб-сајта: www.10questions.org.au

Можда ће вам ови леци бити од користи када:

- тражите висококвалитетни старачки дом
- преиспитујете квалитет старачког дома у коме се тренутно налазите
- одлучујете између два старачка дома који вам делују слично.

Важно је да има довољно виших медицинских сестара међу запосленима да се задовоље свачије потребе. Треба да питате како ће се задовољити ваше индивидуалне потребе за негом.

Многи запослени носе сличне униформе. Само зато што неко изгледа као медицинска сестра не значи да јесте. Ево које су разлике:

Виша медицинска сестра (Registered Nurse - RN) је стекла звање дипломиране медицинске сестре по завршетку најмање три године универзитетских студија. Она може да се бави сестринским пословима, даје лекове против болова и помогне да се спречи непотребна хоспитализација.

Нижа медицинска сестра (Enrolled Nurse - EN) ради по налогу више медицинске сестре. Обе су регистроване код одговарајућег регулаторног тела. Регистрацијом се осигурава одржавање професионалних стандарда и заштита јавности.

Медицинске сестре асистенти (Assistants in Nursing - AIN)/радници који пружају негу/радници служби које пружају негу (Care Service Employees - CSE) раде под надзором медицинских сестара и пружају већину неге у старачким домовима и другим установама за боравак и негу, као и у заједници. Ти радници имају различите нивое квалификација.

ИМАТЕ ПРАВО ДА ПИТАТЕ

Најбољи начин да пронађете одговарајући старачки дом је да их посетите.

Да бисте пронашли дом близу вас или за више информација о услугама неге за старије контактирајте

My Aged Care
☎ 1800 200 422
myagedcare.gov.au

Овај летак је састављен уз допринос удружења стоматолога ADA NSW, програма Senior Smiles и удружења CPSPA.

Летак подржавају:

За комплетан списак организација које подржавају летак посетите www.10questions.org.au

Ако сте забринути у вези са неким старачким домом, контактирајте:

☎ 1800 951 822

www.agedcarequality.gov.au

10

Питања која треба да поставите

О

ЗДРАВЉУ ЗУБА И ОРАЛНОМ ЗДРАВЉУ У СТАРАЧКИМ ДОМОВИМА

(DENTAL HYGIENE - SERBIAN)

www.10questions.org.au

Уста су део тела, тако да је добра орална хигијена важна за ваше опште здравље. Орална хигијена није луксуз и треба вам се помоћи да свакодневно водите рачуна о устима и зубима.

1 Како ће ми се помоћи да водим рачуна о својим устима и зубима?

Орална хигијена треба да се спроводи сваки дан. Ако вам треба помоћ да оперете зубе, питајте да ли ћете добити помоћ када вам затреба. Проверите како особље проверава да су сви станари опрали зубе и да ли има довољно времена ујутро и увече да се то обави. Проверите да ли постоји чист простор за одлагање ваше четкице за зубе, пасте за зубе и опреме за орално здравље.

2 Како ће се проценити шта ми је потребно за орално здравље?

Већину стоматолошких услуга и услуга оралног здравља у старачким домовима пружају стручњаци за орално здравље*, па проверите како можете да приступите њиховим услугама и колико често посећују дом. Заштита вашег оралног здравља и здравља зуба треба да буде укључена у ваш план неге заједно са плановима лечења постојећих обољења зуба.

3 Какав избор хране постоји?

Здрава исхрана је важна за ваше опште здравље. Проверите да ли се на јеловницима избегава храна и пиће који садрже много шећера. Проверите шта нуди мени са кашастим јелима ако имате проблема са жвакањем или гутањем. Можда ће вам требати дијететичар да процени која је храна прикладна након хируршке интервенције стоматолога или нове протезе и да ли су вам потребни додаци исхрани.

4 Могу ли да задржим свог редовног зубара?

Ваш редовни зубар можда неће моћи да пружа услуге у дому у који сте се преселили, па је најбоље да то претходно проверите. Ако не можете да задржите свог зубара, питајте да ли особље може да организује другог зубара да вас лечи ту. Плаћање зубарских услуга у старачким домовима је исто као и код куће. Мораћете да покријете трошкове лечења осим ако не испуњавате услове за бесплатно лечење преко државне стоматолошке службе.

5 Да ли постоје теренски, тзв. 'outreach' програми оралног здравља?

Могу да постоје теренски, тзв. 'outreach' програми који пружају зубарске услуге или заштиту оралног здравља. Питајте каква је организација око тога. Ваше орално здравље треба правилно проценити, па проверите да ли је особа која пружа лечење регистровани стоматолог, зубни хигијеничар или терапеут за орално здравље.

6 Како ћу отићи на преглед код мог зубара?

Можда ћете морати да покријете трошкове превоза до зубара и назад, укључујући трошкове особља које ће ићи са вама, ако је потребно. Особље би требало да вам помогне да се то организује. Можда можете да тражите помоћ за особе у финансијским тешкоћама (Financial Hardship) да бисте покрили трошкове превоза. Проверите да ли мате право на бесплатно лечење у државној стоматолошкој клиници.

7 Да ли ћу морати да платим накнаду за свакодневну негу уста и зуба?

Орална хигијена је део опште личне неге, тако да вам дом не би требало наплаћивати никакву додатну накнаду. Требало би да вам се обезбеди четкица за зубе, паста за зубе и производи за чишћење протезе, али ћете

морати да платите додатне производе као што је конач за зубе. Питајте шта ћете тачно морати додатно да платите, а шта ће бити обезбеђено.

8 Шта се дешава ако ми се протеза оштети или изгуби?

Ваша протеза треба да буде обележена вашим именом и да се држи на сигурном када је не користите. Проверите како се протезе чувају и чисте и шта ће се догодити ако се изгубе. Добијање нове протезе може потрајати недељама и од вас се може очекивати да покријете тај трошак, чак и ако је особље изгубило протезу.

9 Да ли је особље обучено да пружа заштиту оралног здравља?

Особље треба да зна како да вам помогне да одржите добро орално здравље и када треба да се позове зубар или стручњак за орално здравље. Питајте да ли обука укључује заштиту оралног здравља особа са посебним потребама, нарочито особа са деменцијом и особа које су пред крај живота. Флукуација особља може бити знатна, па проверите да ли нови кадрови пролазе кроз обуку по запослењу.

10 Шта се дешава ако ми треба хитна зубарска помоћ?

Хитна зубарска помоћ може бити тешко доступна и може довести до тога да морате ићи у болницу, па се распитајте о томе како ће дом контактирати дежурног зубара или стручњака за орално здравље ако ваш редовни зубар није доступан. Можда ће ваша породица или законски старатељ морати да да сагласност како за лечење у хитним случајевима, тако и за редовно збрињавање. Уверите се да особље зна где да пронађе њихове контакт податке.

*Стручњаци за орално здравље су: зубни хигијеничари, стоматолошки терапеути, терапеути за орално здравље и зубни протетичари. Сви стручњаци за орално здравље раде у сарадњи са зубарима и морају бити регистровани код надлежног органа за издавање лиценце за рад.